

Rifampisiini vähentää oraalisen ja suonensisäisen hydromorfonin plasmapitoisuuksia

Terhi J. Lohela^{1,2,3}, Satu Poikola^{2,3}, Mikko Neuvonen^{1,3}, Mikko Niemi^{1,3}, Janne T. Backman^{1,3}, Klaus T. Olkkola^{2,3}, Tuomas O. Lilius^{1,3}

¹Kliinisen farmakologian osasto, Helsingin yliopisto ja HUS, ²Anestesiologian, tehohoidon ja kivunhoidon klinikka, Helsingin yliopisto ja HUS, ³Individrug-tutkimusohjelma, Tutkimusohjelmayksikkö, Lääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto

TUTKIMUKSEN TARKOITUS. Sytokromi P450 (CYP) -järjestelmän entsyymi CYP3A metaboloii useita opioideja, kuten oksikodonia ja fentanylia. Näiden opioidien ja entsyymi-induktoreiden, kuten rifampisiinin, yhteiskäyttö saattaa johtaa opioidin plasmapitoisuuksien pienenemiseen ja opioidin tehon menetykseen^{1,2}. Koska hydromorfonin CYP-metabolia on vähäistä, tutkimme, voisiko hydromorfoni olla tehokas ja turvallinen opioidi yhteiskäytössä rifampisiinin tai muiden entsyymi-induktorien kanssa.

AINEISTO JA MENETELMÄT. Parillisessa ja satunnaistetussa tutkimuksessa 12 tervettä vapaaehtoista sai vaihtuvuoroisesti joko rifampisiinia (600 mg/päivä) tai lumetta 8 päivän ajan. Koehenkilöt saivat hydromorfonia oraalisesti 2,6 mg päivänä 6 ja suonensisäisesti 0,02 mg/kg päivänä 8. Hydromorfonin ja sen 3-glukuronidimetaboliitin (HM3G) plasma-

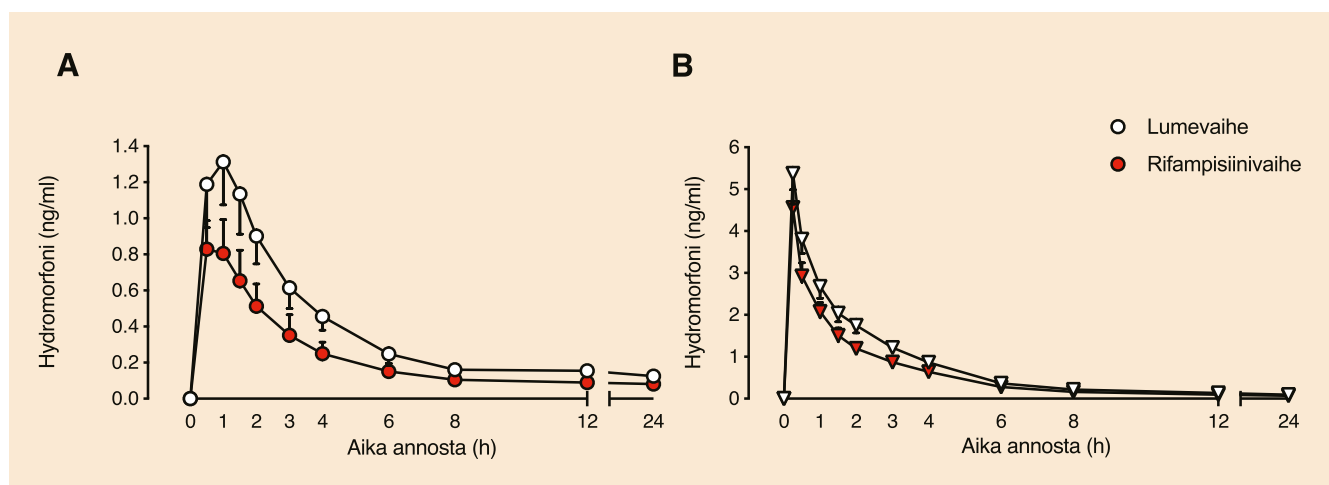
pitoisuudet määritettiin 24 h aikana, ja psykomotorisia vasteita arvioitiin 6 h ajan. Päätemuuttuja oli rifampisiinin aiheuttama muutos plasman hydromorfonialtistuksessa (AUC_{0-1ast}). Muutokset farmakodynaamisissa vasteissa ja muissa farmakokineettisissä suureissa olivat toissijaisia päätemuuttujia.

TULOKSET. Rifampisiini vähensi hydromorfonialtistusta (AUC_{0-1ast}) 43 % (suhdeluku 0,57, 90 % luottamusväli, LV: 0,50–0,65) oraalisessa annossa ja 26 % (suhdeluku 0,74, 90 % LV 0,69–0,79). Hydromorfonin huippupitoisuus (C_{max}) laski oraalisessa annossa 37 % (suhdeluku 0,63, 90 % LV 0,55–0,72) ja hyötöosuus pieneni 33 %:sta 26 %:iin (suhdeluku 0,79, 90 % LV: 0,67–0,91). HM3G:n ja hydromorfonin metaboliasuhde suureni oraalisessa annossa 50 % ja suonensisäisessä annossa 42 %. Rifampisiini ei vaikuttanut hydromorfonin farmakodynaamisiin vasteisiin.

JOHTOPÄÄTÖKSET. Rifampisiinin yhteiskäyttö laskee hydromorfonin plasmapitoisuuksia merkittävästi sekä oraalisen että suonensisäisen annon jälkeen. Yhteisvaikutus johtuu luultavasti lisääntyneestä ensikierrosta ja systeemisestä metaboliasta. Rifampisiini todennäköisesti indusoi CYP3A-entsyymien lisäksi myös hydromorfonia glukuronidoivia entsyymejä. Vaikka interaktio ei ole yhtä voimakas kuin esimerkiksi oksikodonin kanssa, tämä rifampisiinin ja hydromorfonin yhteisvaikutus on hyvä huomioida kliinisessä työssä. ■

Viitteet

- Nieminen TH, Hagelberg NM, Saari TI, Pertovaara A, Neuvonen M, Laine K, Neuvonen PJ, Olkkola KT: Rifampin greatly reduces the plasma concentrations of intravenous and oral oxycodone. *Anesthesiology* 2009; 110:1371–8.
- Morii H, Chiba M, Konishi H, Endo Y, Yamaji A: Failure of pain control using transmucosal fentanyl during rifampicin treatment. *J Pain Symptom Manage* 2007; 33:5–6.

Kuva 1. Rifampisiinin vaikutus plasman hydromorfonipitoisuuksiin oraalisen annon (2,6 mg, A) ja suonensisäisen annon (0,02 mg/kg, B) jälkeen 12 terveessä vapaaehtoisessa. Tulokset on esitetty geometrisinä keskiarvoina 90 % luottamusvälein.